

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2019 m. rugsėjo 9 d. Nr. 4D-2017/2-1135
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Tuometis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjų atstovė), atstovaujancios Ukmergės ir Vinkšnėnų gatvių, esančių Šiaulių mieste, gyventojus (toliau vadinama – Pareiškėjai) skundą dėl Šiaulių miesto savivaldybės (toliau vadinama – Savivaldybė) administracijos pareigūnų galimai biurokратиškų veiksmų (neveikimo), tinkamai neprižiūrint Ukmergės ir Vinkšnėnų gatvių, Šiaulių mieste, ir nesprenžiant klausimų, susijusių su žvyro dangos gatvėmis važiuojančio transporto keliamo tarša.

2. Pareiškėjų atstovės skunde nurodyta:

„[...] esame gavę neigiamą atsakymą, kuris mums nepriimtinas. Norime, jog svarstytumėte iš naujo ir prašome ne tik mūsų suaugusiųjų, bet ir vaikų prašymu. Vaikai negali išeiti į lauką, nes laukas paskendęs dulkėse, visi vaisiai ir uogos dulkėti taip, kad negalime jų valgyti. Namuose vaikai dažnai serga, nes negalime atidaryti langų ir gerai išvėdinti kambarių.“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

3. Pareiškėjų atstovė Seimo kontrolieriaus prašo:

„Visų gatvės gyventojų prašymu prašome patarti kur kreiptis toliau, kad asfaltuotų gatvę, kuri priklauso miesto teritorijai.“

4. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. rugsėjo 27 d. nutarimu Nr. XIII-1508 Milda Vainiutė paskirta Lietuvos Respublikos Seimo kontroliere savivaldybių institucijų ir įstaigų pareigūnų veiklai tirti, tuomečio Seimo kontrolieriaus pradėtą tyrimą dėl Pareiškėjų atstovės skunde nurodytų aplinkybių atliko ir tyrimo išvadas dėl jo teikia Seimo kontrolierė M. Vainiutė.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. Pareiškėjų atstovė kartu su skundu Seimo kontrolieriui pateikė šiuos dokumentus:

5.1. Pareiškėjų 2017 m. gegužės 9 d. prašymą Savivaldybės administracijai (kopiją), kuriame nurodyta:

„<...> ir kt. adresu įsikūrusios įmonės vykdo veiklą, kuriai būtinas reguliarus kasdieninis prekių pervežimas. Todėl visų šių įmonių sunkusis transportas priverstas važiuoti Ukmergės ir Vinkšnėnų gatve. Vinkšnėnų gatvėje statosi daug naujų namų, kurių gyventojai taipogi turi pravažiuoti Ukmergės gatve norėdami patekti į miestą. Dalis Medelyno gyventojų norėdami patekti

link vakarinio aplinkelio važiuoja Ukmergės ir Vinkšnėnų gatvėmis. Tad nuo 5 val. ryto iki 21 val. vakaro eismas Ukmergės gatve itin intensyvus. Dėl dulkių nepadedama net greičio apribojimas. O šios gatvės atkarpa, nuo Kėdainių iki Vinkšnėnų gatvių, - neasfaltuota, šalia kurios stovi gyvenamieji namai, kuriuose nuolat gyvena šeimos ir dauguma su mažais vaikais. Tačiau priversti kentėti, nes:

Greideriui palyginus kelio dangą, po savaitės vėl susiformuoja duobės.

Mažesni automobiliai retai kada įveikia šią trasą be nuostolių.

Nuo 5 val. ryto pradeda važiuoti sunkusis transportas, jų kėbulo ir rėmo keliamas triukšmas pakelia iš po gilaus miego. Miego sutrikimai gali rimtai pakenkti sveikatai.

Sunkiajam transportui važiuojant duobėta danga, keliami vibracija persiduoda į greta kelio esančių namų pamatus (trūkinėja sienos, trumpėja pastato tarnavimo laikas, net indai lentynose barška).

Vasarą dulkių tiek, jog nei langų atidaryti, nei į lauką gali išeiti, o išėjus, per dulkių smogą nieko matyti negali ir nėra kuo kvėpuoti.

Ši pravažiuojamo, neasfaltuoto kelio danga, dėl intensyvaus eismo gyventojams sukelia didžiulį diskomfortą, blogina gyvenimo sąlygas, kenkia šeimoms ir mažamečių vaikų sveikatai.

Prašome kelio atkarpą nuo Kėdainių g. iki Vinkšnėnų g. ir iki Vinkšnėnų 5 išasfaltuoti. Šiaulių miesto savivaldybės administracijai atsisakius asfaltuoti, prašome nustatyti poveikį žmogaus sveikatai minėtoje vietoje.

Iki, kol bus analizuojama, **prašome žvyrkelį laistyti Lietuvoje naudojamomis dulkėtumą mažinančiomis medžiagomis** - dažniausiai kalcio chloridas arba naftos emulsija.”;

5.2. Savivaldybės administracijos 2017 m. liepos 18 d. raštą Nr. SG-925-(6.30) Pareiškėjų atstovei (kopiją), kuriame, be kita ko, nurodyta:

„[...] 2017 metais bus vykdomi (šiuo metu rengiami projektai) Šiaulių miesto žvyruotų gatvių asfaltavimo darbai vadovaujantis 2007-12-20 tarybos sprendimu Nr. T-430, kuriuo patvirtinta Šiaulių miesto žvyruotų gatvių asfaltavimo 2008 m. programa (toliau - Programa). Programoje yra 26-ios gatvės išdėstytos prioriteto tvarka. Šiomet planuojame atlikti gatvių asfaltavimo ar paviršiaus apdaro įrengimo darbus iki prioriteto Nr. 12. Visų likusių Programoje esančių gatvių asfaltavimas gali užtrukti 2-5 metus. Ukmergės gatvės (ar jos dalies) šioje programoje nėra.

Atlikus asfaltavimo darbus, numatytus „Šiaulių miesto žvyruotų gatvių asfaltavimo 2008 m. programoje“, bus sprendžiama dėl kitų gatvių asfaltavimo.

Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2015-08-27 sprendimu Nr. T-246 yra patvirtintas „Šiaulių miesto gatvių su žvyro danga dangos viršutinio sluoksnio pagerinimo, kai dalis darbų vertės finansuojama paramos teikėjo lėšomis, tvarkos aprašas“ (toliau - Aprašas). Vadovaujantis Aprašu iki einamųjų metų lapkričio 15 d. Jūsų gatvės gyventojai gali pateikti nustatytos formos prašymą dėl Ukmergės gatvės dalies dangos viršutinio sluoksnio pagerinimo darbų, kai dalis darbų vertės finansuojama paramos teikėjo (gyventojų) lėšomis. [...]

Dėl gatvių laistymo dulkėtumą mažinančiomis medžiagomis informuojame, kad šią paslaugą Šiaulių miesto savivaldybės administracija planuoja taikyti 2018 metais. Šiuo metu vykdomos paslaugos pirkimo procedūros.

Dėl poveikio žmogaus sveikatai nustatymo Jus galite kreiptis į Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Šiaulių departamentą. [...]“;

5.3. Pareiškėjų 2011 m. rugpjūčio 25 d. prašymą Savivaldybės administracijai (kopiją), kuriame išdėstomos iš esmės tos pačios problemos kaip ir Pareiškėjų 2017 m. gegužės 9 d. prašyme Savivaldybės administracijai bei prašoma: „[...] kelio atkarpą nuo Kėdainių g. iki Vinkšnėnų g. išasfaltuoti. Šiaulių miesto savivaldybės administracijai atsisakius asfaltuoti, prašome nustatyti poveikį žmogaus sveikatai minėtoje vietoje.“

6. Dėl Pareiškėjų atstovės skunde nurodytų aplinkybių tuometis Seimo kontrolierius kreipėsi į Savivaldybės administraciją, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau vadinama ir NVSC) Šiaulių departamentą bei Šiaulių miesto ir rajono policijos komisariatą, prašydamas: **Savivaldybės administracijos** pateikti paaiškinimus dėl

Pareiškėjų atstovės nurodytos situacijos, **NVSC Šiaulių departamento** - patikrinti ir pateikti išvadas, ar transporto, važiuojančio Ukmergės ir Vinkšnėnų gatvėmis, keliamos taršos lygis Pareiškėjų gyvenamoje aplinkoje neviršija nustatytų ribinių dydžių ir daro/nedaro poveikio Pareiškėjų sveikatai, **Šiaulių miesto ir rajono policijos komisariato** - patikrinti sunkiasvorio transporto judėjimo Ukmergės ir Vinkšnėnų gatvėmis atitikimą reikalavimams (greičio ir kitiems apribojimams) ir pateikti informaciją apie rezultatus.

7. Atsakydama į Seimo kontrolieriaus prašymą pateikti paaiškinimus dėl Pareiškėjų atstovės skunde nurodytų aplinkybių, **Savivaldybės administracija**, be kita ko, nurodė:

7.1. „[...] Ukmergės gatvės statybos metai - 1971, Vinkšnėnų gatvės statybos metai - 1960. Gatvės Šiaulių miesto savivaldybei perduotos 1997 m. lapkričio 28 d. vadovaujantis LR Vyriausybės kovo mėn. 24 d. nutarimu Nr. 261. Gatvių inventorizacija atlikta 2008 metais. [...]“

7.2. „[...] Vadovaujantis Transporto organizavimo Šiaulių mieste specialiuoju planu Ukmergės gatvė nuo V. Bielskio iki Vinkšnėnų gatvės - aptarnaujanti gatvė, kategorija C2, likusi gatvės dalis - pagalbinė gatvė D1 kategorijos. Vinkšnėnų gatvė nuo Ukmergės gatvės iki miesto ribos - aptarnaujanti gatvė, kategorija C2, Vinkšnėnų gatvė nuo Ukmergės gatvės link geležinkelio - pagalbinė gatvė D2 kategorijos. [...] Ukmergės gatvė yra asfaltuota nuo J. Šliūpo iki Kėdainių gatvės, nuo Kėdainių gatvės - gatvės danga žvyras. Gatvė statyta 1971 metais, kitų duomenų apie gatvės rekonstravimo ar kapitalinio remonto darbus nėra.“

7.3. „[...] Gatvių su asfalto danga priežiūrą Šiaulių mieste (tame tarpe ir Ukmergės gatvės asfaltuotos dalies) vykdo „Šiaulių m. gatvių su asfalto danga, šaligatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų taisymo darbų su priežiūra ir tiltų, viadukų taisymo darbų su technine priežiūra“ sutarties rangovas parinktas Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka. Tai yra, vykdomos gatvių patrulinės apžiūros, apžiūrų metu užfiksuotos pavojingos pažeistos šalinamos skubos tvarka, remonto darbai (duobių taisymas, šaligatvių remontas) vykdomi (planuojami) atsižvelgiant į defektiniuose gatvių aktuose užfiksuotas pažeistas. Gatvių su žvyro danga priežiūrą (tame tarpe Ukmergės ir Vinkšnėnų gatvių) vykdo Šiaulių miesto gatvių su žvyro danga, žemės sankasos, kelkraščių ir pralaidų taisymo darbų su priežiūra rangovas parinktas Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka. Tai yra, vykdomos gatvių patrulinės apžiūros, greideriavimo darbai. Gatvės greideriuojamos nuo vieno iki trijų kartų per mėnesį, nudėvėti gatvių dangos ruožai taisomi užvežant naujų medžiagų, valomi grioviai. [...]“

7.4. „[...] 2016 m. lapkričio mėnesį Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Saugaus eismo komisijos sprendimu Ukmergės g. nuo Kėdainių g. iki Vinkšnėnų g. buvo įrengti kelio ženklai Nr. 329 „Ribotas greitis“ 30 km/h. Greitis Vinkšnėnų gatvėje - 50 km/h.“

7.5. „[...] Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos įstatyme numatyta, kad savivaldybės, kurios teritorijoje, remiantis valstybinio aplinkos monitoringo duomenimis, viršijama bent viena nurodyta ribinė ar siektina užterštumo vertė, savivaldybių institucijos turi tikslinti strateginius plėtros ir (ar) savivaldybės strateginius veiklos planus ir juose numatyti papildomas konkrečiu kuo trumpesniu laikotarpiu įgyvendinamas aplinkos oro kokybės valdymo priemones aplinkos oro užterštumo lygiui sumažinti iki nustatytos ribinės vertės ar, jei įmanoma, siektinos užterštumo vertės ir toliau mažinti aplinkos oro užterštumo lygį. Savivaldybė tai ir vykdo. Šiaulių miesto savivaldybė yra parengusi ir patvirtinusi aplinkos oro taršos mažinimo planą. Šioje programoje kaip priemonė yra numatytas ir žvyruotų gatvių asfaltavimas. Gatvės asfaltuojamas pagal patvirtintą programą ir skirtas lėšas.“

7.6. „[...] Prašymas laistyti dulkėtumą mažinančiomis medžiagomis Pareiškėjų įvardintas 2017 metais. Informuojame, kad Šiaulių miesto savivaldybės administracija planuoja 2018 metais vasaros sezono metu, įvertinus oro sąlygas ir viešųjų pirkimų metu gautą pasiūlymo laistymui kainą, gatves laistyti dulkėtumą mažinančiomis medžiagomis. Šiuo metu yra vykdomos šios paslaugos pirkimo procedūros Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka.“

7.7. „[...] Savivaldybė įgyvendindama priemones ir skirdama lėšas vadovaujasi racionalumo principu ir ne visada gali įgyvendinti visus gyventojų lūkesčius dėl lėšų stokos.

Pavyzdžiui, 2017 metai buvo ypač lietingi ir laistymas dulkėtumą mažinančiomis priemonėmis būtų laikomas tiesiog neracionaliu lėšų panaudojimu.“

7.8. „[...] Dėl Ukmergės gatvės esminio pagerinimo - išasfaltavimo informuojame, kad Šiaulių miesto savivaldybės administracija vykdo žvyruotų gatvių asfaltavimo darbus vadovaudamasi 2007 m. gruodžio 20 d. tarybos sprendimu Nr. T-430, kuriuo patvirtintas Šiaulių miesto žvyruotų gatvių asfaltavimo 2008 m. programos sąrašas ir kuris šiai dienai nėra įvykdytas. Tik įvykdžius asfaltavimo darbus įvardintus šioje programoje bus rengiamas naujas žvyruotų gatvių asfaltavimo sąrašas. Paaiškiname, kad savivaldybė turi apie 111,3 km neasfaltuotų gatvių kurių asfaltavimui yra reikalingos nemažos lėšos, Kelių priežiūros ir plėtros programos bei Savivaldybės biudžeto lėšų nepakanka. [...]“

7.9. „[...] Šiaulių miesto savivaldybės administracija siūlė/siūlo Pareiškėjams ne eilės tvarka, prisidedant gyventojams savomis lėšomis, atlikti gatvės dangos viršutinio sluoksnio pagerinimo darbus vadovaujantis 2015 m. rugpjūčio 27 d. tarybos sprendimu Nr. T-246, kuriuo patvirtintas Šiaulių miesto gatvių su žvyro danga dangos viršutinio sluoksnio pagerinimo, kai dalis darbų vertės finansuojama paramos teikėjo lėšomis, tvarkos aprašas. [...]“

7.10. „[...] Šiuo metu Miesto infrastruktūros objektų priežiūros, modernizavimo ir plėtros programai skirtos lėšos yra naudojamos naujų magistralinių gatvių projektavimui ir nutiesimui, susisiekimo komunikacijų įrengimui, rekonstravimui ir remontui; žvyruotų gatvių projektavimui, nutiesimui, išasfaltavimui, šviesoforų infrastruktūros renovavimui, saugaus eismo priemonių diegimui, miesto kapinių tvarkymui ir infrastruktūros įrengimui, aplinkos tvarkymui ir priežiūrai (gatvių duobių taisymas, žvyrkelių greideriavimas, griovių valymas, šaligatvių remontas, tiltų priežiūra ir remontas, šaligatvių, aikščių valymas nuo purvo, sniego žolės šienavimas (parkuose, prie gatvių, ežerų), medžių genėjimo ir kirtimo išlaidos ir kt.), tai ir miesto švenčių sanitarinio aptarnavimo išlaidos bei kt. [...] dėl įvairialypio infrastruktūros gerinimo ir aplinkos priežiūros bei tvarkymo poreikio patenkinimo reikalingos nemažos lėšos. Savivaldybė turi užtikrinti visų savarankiškųjų savivaldybių funkcijų vykdymą ir yra atsakinga už racionalų lėšų panaudojimą.“

8. **Šiaulių miesto ir rajono policijos komisariato** Seimo kontrolieriui pateiktame atsakyme, be kita ko, nurodyta:

„[...] Šiaulių AVPK Kelių policijos tarnyba (toliau - Kelių policijos tarnyba) vykdydama Seimo kontrolieriaus nurodymus, 2017 m. rugsėjo 27 d. atliko Ukmergės ir Vinkšnėnų gatvių apžiūrą, 2017 m. rugsėjo 28 d. apžiūros aktas Nr. 40-IL-14874-(11.1) [...]. Taip pat buvo vykdoma atsitiktinėmis dienomis greičio kontrolė. **Prevencinių priemonių metu pažeidėjų viršijančių leistiną važiavimo greitį nebuvo nustatyta.**

[...] Šiaulių AVPK Kelių policijos tarnybos specialistai nustatė, kad pagal šiuo metu įrengtus kelio ženklus Vinkšnėnų ir Ukmergės gatvėse, Šiaulių mieste, krovinio transporto eismas nėra ribojamas. Vinkšnėnų gatvėje leistinas važiavimo greitis 50 km/h, Ukmergės gatvės nuo Kėdainių g. iki Vinkšnėnų g., atkarpoje įrengta žvyruota kelio danga, leistinas važiavimo greitis 30 km/h, likusioje Ukmergės gatvės dalyje leistinas važiavimo greitis 50 km/h. Nustatyta, kad faktinis Ukmergės gatvės plotis apie 7 metrus, Vinkšnėnų gatvės plotis iš karto už sankryžos su Ukmergės gatve apie 5,30 m., važiuojant link A18 kelio Vinkšnėnų gatve, gatvės plotis siaurėja, didesnis Vinkšnėnų gatvės dalies plotis apie 3,80 m.

[...] Dėl lengvųjų automobilių greičio ribojimo, kaip buvo paminėta anksčiau, didesnė Vinkšnėnų gatvės atkarpos dalis yra siaura (apie 3.80 m. pločio), gatvė nėra tiesi, daug vingių, matomumą dalinai riboja šalikelėje augantys krūmai, todėl Šiaulių AVPK Kelių policijos tarnybos specialistų nuomone - Vinkšnėnų gatvės atkarpoje automobiliai neturi galimybės viršyti greičio, tai patvirtina ir tai, kad atliekant greičio kontrolę pažeidėjų nenustatyta. Šiaulių AVPK Kelių policijos specialistų nuomone **papildomi greičio ribojimai šiuo metu nei lengviesiems, nei kroviniams automobiliams nėra reikalingi.** Ukmergės g. atkarpoje, nuo Kėdainių g. iki Vinkšnėnų g. greitis yra ribojamas iki 30 km/h, todėl papildomos greitį ribojančios priemonės taip pat nėra reikalingos. Dėl sunkiasvorio/krovinio transporto ribojimo - Šiaulių AVPK Kelių policijos tarnybos specialistų nuomone krovinio transporto priemonių ribojimas, būtų galimas įrengiant kelio

ženklus Nr. 314 „Ribota masė“ ar Nr. 304 „Krovininių automobilių eismas draudžiamas“. Pažymime, kad įrengus kelio ženklą Nr. 304 „Krovininio transporto priemonių eismas draudžiamas“ problema nebūtų išspręsta, nes kelio ženklas Nr. 304 „Krovininių automobilių eismas draudžiamas“ draudžia važiuoti krovininiais automobiliais ir transporto priemonių junginiais, kurių leidžiama maksimali masė yra didesnė kaip 3,5 t arba didesnė už nurodytą ženkle, taip pat traktoriais, savaeigėmis mašinomis ir mechanizmais, išskyrus aptarnaujantįjį transportą“. Apžiūros metu nustatyta, kad Ukmergės ir Kėdainių gatvėse yra įsikūrusios gamybinės įmonės, į kurių teritoriją galimai atvyksta krovininis aptarnaujantis transportas. Taip pat pažymime, kad Vinkšnėnų gatvėje intensyviai vyksta individualių namų statyba, todėl krovininio transporto eismo ribojimas įrengus kelio ženklus Nr. 314 „Ribota masė“ taip pat neišspręstų problemos, nes būtų draudžiama važiuoti transporto priemonėmis, taip pat transporto priemonių junginiais, kurių masė su krovinium ar be jo yra didesnė už nurodytą ženkle, o tai ribotų statybines medžiagas ar įrengimus pristatančių krovininių automobilių eismą.

[...] Šiaulių AVPK Kelių policijos tarnybos specialistų nuomone, jei būtų uždraustas krovininių automobilių eismas Vinkšnėnų g. ir Ukmergės g. nuo Kėdainių g. iki Vinkšnėnų g. atkarpoje, krovininis transportas rinktųsi važiavimo maršrutą gretimomis gatvėmis, galimai pasirinktų tas gatves, kuriose ir taip krovininio eismo intensyvumas yra didesnis, bei važiuoja visuomeninis transportas, šalikelėmis link autobusų stotelių eina pėstieji, tai galimai pablogintų bendrą Medelyno rajono situaciją. [...]

9. NVSC Šiaulių departamentas Seimo kontrolierių informavo:

„[...] Siekiant įvertinti ar transporto, važiuojančio Ukmergės ir Vinkšnėnų gatvėmis, keliamos taršos lygis gyventojų gyvenamojoje aplinkoje neviršija nustatytų ribinių dydžių ir ar daro/nedaro poveikio Pareiškėjų sveikatai, NVSC Šiaulių departamentas vadovaudamasis Tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. V-946 „Dėl Tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės reglamento patvirtinimo“ nuostatomis, 2017 m. rugsėjo 25 d. raštu Nr. 2.6-2918(16.3.187.6.12) [...] pateikė prašymą Pareiškėjai sudaryti galimybę gyvenamojoje aplinkoje atlikti laboratorinius matavimus [...]. NVSC Šiaulių departamentas [...] iš Pareiškėjos el. paštu gavo informaciją [...], kad gyventojai savo lėšomis šiuo metu yra išsibarstę gatves chloro druska, todėl šiuo metu atlikti tyrimus dėl dulkių kiekio nustatymo gyvenamojoje aplinkoje netikslinga. Triukšmo bei vibracijos tyrimų atlikimo Pareiškėja šiuo metu taip pat atsisakė, kadangi namas, kuriame buvo jaučiamas galimas neigiamas poveikis sveikatai, parduotas, o su nauju šeiminingu Pareiškėjai nepavyko susisiekti.

Pareiškėja, atstovaujanti Ukmergės ir Vinkšnėnų gatvių, esančių Šiaulių mieste gyventojus, nurodė, kad dėl galimo neigiamo poveikio sveikatai, esant nepalankiems, sveikatą galimai įtakojantiems veiksniams, kreipsis į NVSC Šiaulių departamentą [...].“

10. Seimo kontrolieriui pakartotinai kreipusis į NVSC Šiaulių departamentą, prašant informuoti apie galimai atliktus tyrimus dėl transporto, važiuojančio Ukmergės ir Vinkšnėnų gatvėmis, keliamos taršos lygis gyventojų gyvenamojoje aplinkoje nustatymo, NVSC Šiaulių departamentas Seimo kontrolierių informavo, jog „[...] NVSC Šiaulių departamente X, atstovaujanti Ukmergės ir Vinkšnėnų gatvių, esančių Šiaulių mieste, gyventojus, skundų dėl Ukmergės ir Vinkšnėnų gatvėmis, Šiaulių mieste važiuojančio transporto keliamo triukšmo ir vibracijos neregistruota. X pakartotinai į NVSC Šiaulių departamentą nesikreipė.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

11. Lietuvos Respublikos įstatymai

11.1. Seimo kontrolierių įstatymo:

„3 straipsnis. Seimo kontrolierių veiklos tikslai

Seimo kontrolierių veiklos tikslai:

1) ginti žmogaus teisę į gerą viešąjį administravimą, užtikrinantį žmogaus teises ir laisves, prižiūrėti, ar valdžios įstaigos vykdo pareigą tinkamai tarnauti žmonėms; [...]

12 straipsnis. Seimo kontrolierių tiriami skundai

1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. [...]"

11.2. Vietos savivaldos įstatymo:

„6 straipsnis. Savarankiškosios savivaldybių funkcijos

Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos: [...]

32) savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas; [...]"

11.3. Kelių įstatymo:

„3 straipsnis. Kelių suskirstymas pagal reikšmę

[...]

3. Vietinės reikšmės keliai skirstomi į:

1) viešuosius kelius. Tai keliai, jungiantys rajoninius kelius, gyvenamąsias vietas, sąvartynus, rekreacijos objektus, lankomus gamtos, kultūros paminklus, taip pat gatvės gyvenamosiose vietovėse, jungiamieji ir kiti keliai, nepriskirti valstybinės reikšmės keliams;

2) vidaus kelius. Tai fizinių ar juridinių asmenų, kitų organizacijų, jų padalinių (toliau – fiziniai ar juridiniai asmenys) reikmėms naudojami keliai (miškų, nacionalinių parkų, valstybės saugomų teritorijų, pasienio, karjerų, privažiavimo prie hidrotechninių įrenginių, ribotų teritorijų – kiemų keliai ir visi kiti keliai, nepriskirti viešiesiems keliams).

4 straipsnis. Kelių suskirstymas pagal nuosavybės formas

[...]

3. Vietinės reikšmės viešieji keliai ir gatvės nuosavybės teise priklauso savivaldybėms, o vidaus keliai – valstybei, savivaldybėms, kitiems juridiniams ir (ar) fiziniams asmenims. [...]

5 straipsnis. Kelių plėtros politika, strategija ir jų įgyvendinimas

[...]

4. Vietinės reikšmės kelių projektavimo, tiesimo, statybos, rekonstravimo, taisymo (remonto) ir priežiūros užsakovo funkcijas vykdo jų savininkai ir (ar) valdytojai. [...]"

11.4. Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo:

„10 straipsnis. Eismo saugumo užtikrinimas

[...]

8. Užtikrindamas eismo saugumą, savivaldybės administracijos direktorius:

[...]

3) sprendžia eismo organizavimo klausimus miestų ir kaimų gyvenamosiose vietovėse, vietinės reikšmės keliuose;

4) rūpinasi vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, transporto infrastruktūros objektų projektavimu, statyba, gatvių tiesimu, taisymu ir rekonstravimu, organizuoja kelių saugumo audito, poveikio kelio saugumui vertinimo, [...]

11 straipsnis. Saugių eismo sąlygų užtikrinimas keliuose

1. [...] Savivaldybės ar kiti juridiniai ir (ar) fiziniai asmenys – kelių savininkai ar valdytojai, atlikdami priskirtąsias funkcijas, užtikrina vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse saugias eismo sąlygas, įgyvendindami juose eismo saugumo priemones."

12. Kiti teisės aktai

12.1. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. D1-933 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintame statybos techniniame reglamente STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“ nustatyta:

„63. Gatvės danga turi būti tokia, kad ja būtų galima važiuoti projektiniu greičiu ir kad ji užtikrintų saugų eismą bei komfortą. Dangos konstrukcija ir dangos tipas turi būti parenkamas, atsižvelgiant į transporto eismo intensyvumą, jo sudėtį, gatvės kategoriją, klimatines, gruntines ir geologines sąlygas, taip pat į galimą vietinių, artimiausiuose karjeruose išgaunamų, statybinių medžiagų naudojimą. [...]“

12.2. Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. birželio 21 d. įsakymu Nr. A-913 „Dėl gatvių su žvyro danga apdorojimo kalcio chloridu (CaCL₂) dulketumui mažinti vasarą patvirtinto gatvių sąrašo ir kriterijų patvirtinimo“ patvirtintame Gatvių su žvyro danga apdorojimo kalcio chloridu (CaCL₂) sąraše ir kriterijuose įrašyta Ukmergės gatvė nuo Kėdainių g. iki Vinkšnėnų g. ir šių gatvių sankryža.

13. Teismų praktika

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismo nutartis, priimta nagrinėjant administracinę bylą Nr. A858-266/2014 dėl įpareigojimo atsakovui Panevėžio miesto savivaldybės administracijai parengti gatvių, tinkamų sunkiojo transporto eismui, įrengimo (tiesimo) techninius projektus ir šias gatves nutiesti, išanalizavęs Kelių įstatymo, Vietos savivaldos įstatymo nuostatas:

„[...] pareiškėjo įvardinti teisės aktai numato būtent atsakovo funkciją suprojektuoti ir nutiesti jo nurodomas gatves, be to, byloje atsakovas nekvestionuoja šios jo funkcijos, t. y. kad pareiškėjo įvardintų gatvių projektavimas ir tiesimas yra priskirtinas būtent jo kompetencijai.

Kita vertus, pažymėtina, jog atsakovas nurodo aplinkybes dėl negalimumo šiuo metu suprojektuoti ir nutiesti pareiškėjo įvardintas gatves, t. y. kad nesant pakankamai finansinių išteklių šiuo metu prioritetas yra skiriamas jau esančių pagrindinių gatvių remontui ir rekonstravimui, o ne naujų gatvių tiesimui.

[...] Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo [...] 10 straipsnio 8 dalies 4 punktas numato, jog užtikrindamas eismo saugumą savivaldybės administracijos direktorius rūpinasi vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, transporto infrastruktūros objektų projektavimu, statyba, gatvių tiesimu, taisymu ir rekonstravimu [...]. Vietos savivaldos įstatymo 29 straipsnio 8 dalies 5 punktas iš esmės patvirtina šį reguliavimą, numatydamas, kad savivaldybės administracijos direktorius savivaldybės tarybos nustatyta tvarka administruoja savivaldybės biudžeto asignavimus ir kitus piniginius išteklius, organizuoja savivaldybės biudžeto vykdymą ir atsako už savivaldybės ūkinę ir finansinę veiklą, administruoja savivaldybės turtą, tuo tarpu pagal 7 punktą, jis koordinuoja ir kontroliuoja viešąsias paslaugas teikiančių subjektų darbą, atlieka kitas pagal įstatymus ir savivaldybės tarybos sprendimus jam priskirtas savivaldybės juridinių asmenų valdymo funkcijas.

[...] nagrinėjamu atveju [...] teisės aktais, įtvirtinančiais atsakovo funkciją tiesti gatves, bet juose nėra numatyta jokių konkrečių terminų dėl gatvių tiesimo, jie nenumato jokio laiko momento, iki kada nurodyti veiksmai turi būti atliekami, kuriam praėjus būtų galima teigti, kad atsakovas pažeidė jam priskirtas funkcijas.[...] Teisėjų kolegijos vertinimu, teisės aktai nesukuria pareiškėjui subjektinės teisės reikalauti konkrečiu metu nutiesti konkretų kelią, iš esmės sukuria tik tam tikrą atskaitomybę, kad klausimai dėl kelių tiesimo būtų svarstomi ir įvertinami.“

Tyrimo išvados

14. Apibendrinus skundo tyrimo metu gautą informaciją, dokumentus, teisinį reglamentavimą, pacituotą pažymos 11 – 13 punktuose, susijusius su Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmais (neveikimu) sprendžiant Pareiškėjams aktualius klausimus dėl žvyro dangos gatvėmis važiuojančio transporto keliamos taršos, seka šios išvados:

14.1. remiantis Pareiškėjų atstovės prašyme Savivaldybės administracijai bei skunde Seimo kontrolieriui suformuluotu prašymu (pažymos 3 ir 5.1 punktai), esminiu Pareiškėjų siekiu yra neasfaltuotos Ukmergės gatvės, esančios Šiaulių mieste, dalies išasfaltavimas bei šios Ukmergės gatvės dalies laistymas dulketumą mažinančiomis priemonėmis. Atsižvelgiant į tai, kad

Pareiškėjos atstovės prašyme Savivaldybės administracijai (pažymos 5.1 punktą) nurodyti argumentai dėl poreikio išasfaltuoti Ukmergės gatvės atkarpą nuo Kėdainių gatvės iki Vinkšnėnų gatvės nebuvo paremti jokiais tyrimais, galinčiais patvirtinti realią situaciją dėl automobilių eismo keliamos taršos minėtoje Ukmergės gatvės dalyje, Seimo kontrolierius kreipėsi į Šiaulių miesto ir rajono policijos komisariatą bei NVSC Šiaulių departamentą dėl minėtųjų aplinkybių patikrinimo ir įvertinimo (pažymos 6 punktą). Tačiau, remiantis Šiaulių miesto ir rajono policijos komisariato bei NVSC Šiaulių departamento pateikta informacija, Pareiškėjų atstovės skunde nurodytos kai kurios aplinkybės nepasitvirtino arba joms patvirtinti/paneigti nebuvo sudarytos galimybės:

14.1.1. Šiaulių miesto ir rajono policijos komisariatui išanalizavus kroviniinio transporto eismo kelio ženklais Ukmergės ir Virkšnėnų gatvėse ribojimą bei atlikus transporto greičio minėtoje gatvėse kontrolę, buvo konstatuota, jog prevencinių priemonių metu pažeidėjų, viršijančių leistiną važiavimo greitį, nebuvo, o papildomi greičio ribojimai, Šiaulių miesto ir rajono policijos komisariato nuomone, šiuo metu nei lengviesiems, nei kroviniams automobiliams nėra reikalingi (pažymos 8 punktą);

14.1.2. Seimo kontrolieriui iniciavus NVSC Šiaulių departamentui patikrinti ir pateikti išvadas, ar transporto, važiuojančio Ukmergės ir Vinkšnėnų gatvėmis, keliamos taršos lygis Pareiškėjų gyvenamoje aplinkoje neviršija nustatytų ribinių dydžių ir daro/nedaro poveikio Pareiškėjų sveikatai, NVSC Šiaulių departamentui nebuvo sudarytos galimybės atlikti laboratorinius matavimus gyvenamojoje aplinkoje bei įvertinti galimai esamą taršą (pažymos 9 punktą). Pastebėtina, kad Pareiškėjų atstovė, nors ir žadėjusi, vėlesniu laikotarpiu savo iniciatyva papildomai į NVSC Šiaulių departamentą nesikreipė. Taip pat, remiantis NVSC Šiaulių departamento Seimo kontrolieriui nurodyta informacija, dėl keliamos taršos lygio nustatymo į NVSC Šiaulių departamentą nesikreipė ir kiti Pareiškėjai;

14.2. remiantis *Kelių įstatymo* nuostatomis (pažymos 11.3 punktą), Ukmergės gatvė, esanti Šiaulių mieste, yra priskirta vietinės reikšmės keliams, kurių priežiūra, taisymu, tiesimu ir saugaus eismo organizavimu *Vietos savivaldos įstatymo* ir *Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo* nuostatų pagrindu (pažymos 11.2 ir 11.4 punktai) įpareigota rūpintis Savivaldybės administracija. Tyrimo metu nustatyta, kad, atsižvelgiant į Ukmergės gatvės būklę, yra nustatyti transporto greičio ribojimai (pažymos 7.4 ir 8 punktai), o Ukmergės gatvės danga yra prižiūrima pagal Savivaldybės administracijos nustatytas tvarkas ir Savivaldybės turimas finansines galimybes (pažymos 7.3 punktą). Įvertinus tai, teigtina, jog Savivaldybės administracija pagal turimas galimybes imasi veiksmų tinkamai Ukmergės gatvės būklei užtikrinti;

14.3. kaip laikina alternatyva Ukmergės gatvės atkarpos nuo Kėdainių gatvės iki Vinkšnėnų gatvės asfaltavimui Pareiškėjų prašyme Savivaldybės administracijai buvo nurodytas minėtosios kelio dalies laistymas dulkėtumą mažinančiomis priemonėmis (pažymos 5.1 punktą). Pažymėtina, kad, nors Savivaldybės administracija pripažino ne iš karto galėjusi užtikrinti tokio Pareiškėjų siekio įgyvendinimą (pažymos 7.6 ir 7.7 punktai), tačiau tyrimo metu buvo nustatyta, jog Ukmergės gatvė nuo Kėdainių g. iki Vinkšnėnų g. ir šių gatvių sankryža yra įrašyta į *Gatvių su žvyro danga apdorojimo kalcio chloridu (CaCl₂) sąrašą* (pažymos 12.2 punktą), o tai patvirtina apie Savivaldybės administracija duoto įsipareigojimo Pareiškėjams vykdymą;

14.4. akcentuotina, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas vienoje iš savo nutarčių (pažymos 13 punktą) yra išaiškinęs, jog teisės aktuose nėra numatyta terminų, per kuriuos savivaldybės privalėtų nutiesti (suremontuoti) kelius (gatves) bei „[...] teisės aktai nesukuria [...] subjektinės teisės reikalauti konkrečiu metu nutiesti konkretų kelią [...]“, tačiau „iš esmės sukuria tik tam tikrą atskaitomybę, kad klausimai dėl kelių tiesimo būtų svarstomi ir įvertinami“. Tai reiškia, kad tik pati Savivaldybė, įvertinusi turimas finansines galimybes bei esamą faktinę padėtį (pažymos 7.8 ir 7.10 punktai), gali priimti sprendimus dėl Ukmergės gatvės neasfaltuotos dalies įtraukimo į vietinių kelių ir gatvių priežiūros ir plėtros programos finansavimo objektų sąrašą, todėl Seimo kontrolierė, jai *Seimo kontrolierių įstatymo* nustatytos kompetencijos ribose (pažymos 11.1 punktą), negali Savivaldybės administracijai teikti konkrečių siūlymų šiuo klausimu.

15. Remiantis pirmiau išdėstytu, Seimo kontrolierė konstatuoja, jog tyrimo metu nustatytos aplinkybės neleidžia konstatuoti buvus Savivaldybės administracijos tarnautojų neveikimo, todėl Pareiškėjų atstovės skundas tuo pagrindu atmestinas.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

16. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X skundą dėl Šiaulių miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), sprendžiant klausimus susijusius su Ukmergės gatve važiuojančio transporto keliama tarša, atmesti.

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė